

**VERSLAG VAN HET STADSGESPREK VRIJE KOOPZONDAGEN HAARLEM D.D.
2 NOVEMBER 2011**

Gespreksleiding: de heer J. Visser (raadslid CDA) en mevrouw L. van Zetten (raadslid D66)
Griffier: mevrouw M. Blaauboer

Insprekers:

De heren R. Dekker, F. Hessels, J. Houwert, J. Huijbregts, Jalvingh, H. Konijn, H. Kroskinski, R. Mollee, L. van der Sman, J. Verhagen, P. Vos en de dames E. van Dam en Lürsen

Aanwezig de leden van de gemeenteraad:

De heren W. Catsman (CDA), G. van Driel (CDA), J. Fritz (PvdA), R. Hiltemann (SP), E. de Jongh (D66), B. Jonkers (SP), R. Schaart (PvdA), C. Schrama (Haarlem Plus), M. Snoek (CDA), J. Vrugt (Actiepartij) en de dames D. Huijsse (GroenLinks), F. de Leeuw (OPH), M. Otten (Trots), S. Ramsodit (PvdA) en L. van Zetten (D66)

Aanwezige ambtenaren:

Mevrouw P. Mensink (vergunningen en verordeningen) en de heer E. Evertsen (auteur van de nota over de winkelzondagen)

Verslag: G-J. Timmermans (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen van de voorzitter

Gesprekleider Visser heet om 19.45 uur iedereen welkom op deze bijeenkomst waar indieners hun zienswijzen mogen toelichten aan de raadsleden. Hij stelt de aanwezige raadsleden en de ambtenaren voor. Alle insprekers krijgen drie minuten de gelegenheid hun betoog te houden. Mevrouw Van Zetten zal vervolgens de loopmicrofoon voor vragenstellers hanteren. De insprekers komen in willekeurige volgorde aan het woord.

De heer **Dekker** woont 37 jaar in Schoten in de Lombokstraat. Hij zegt lang voorzitter te zijn geweest van de wijkraad, maar nu namens zichzelf te spreken, al heeft hij wel veel adhesie uit de buurt ontvangen. De verruiming van de zondagopenstelling gaat hem en zijn burens de laatste momenten van rust ontnemen vanwege alle overlast die de AH in de buurt oplevert. Vroeger ging de supermarkt om zes uur dicht en was die op zondag gesloten. Nu is het elke dag feest tot tien uur 's avonds. Op zondagmiddag is de winkel nu ook al open. Het college stelt nu voor dat de winkels ook op de zondagochtenden mogen openen. Het lijkt wel of het college zich drukker maakt om de omzet van de grootgrutters dan om de woonkwaliteit van de burgers.

Mevrouw **Otten (Trots)** informeert naar de aard van de overlast.

De heer **Dekker** zegt dat het gaat om parkeeroverlast, het met vol gas scheuren door de lege parkeergarage tot halfelf aan toe en om de jeugd die bier en chips komt kopen om in de speeltuin te nuttigen.

Iemand op de publieke tribune merkt op dat mensen die nu nog geen last hebben van koopzondagen deze verschijnselen in hun buurt kunnen verwachten.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** vraagt hoe de heer Dekker het lossen en laden ervaart.

De heer **Dekker** zegt dat men dit aan de bewoners aan de Floresstraat moet vragen. Die vinden het volgens hem een ramp, zeker als dat ook op zondag gaat gebeuren.

De heer **De Iongh (D66)** vraagt of de heer Dekker hierover AH heeft aangesproken.

De heer **Dekker** zegt dat hij inmiddels een dossier van drie ordners met correspondentie heeft.

De heer **Huijbregts** van Bakkerij Vessem zegt dat hij als winkelier moet inspelen op de behoeften van de klant. Het lijkt hem dat Haarlem gezelliger zal worden – ook voor toeristen – als de bakkerijen op zondag al om acht uur hun deuren mogen openen.

Iemand op de publieke tribune vraagt of de winkeliers zelf ook in de binnenstad wonen.

De meesten antwoorden dat zulks helaas niet het geval is.

De heer **Schrama (Haarlem Plus)** brengt in herinnering dat in het verleden bakkerijen hebben moeten verkassen naar de rand van de stad omdat ze te veel overlast veroorzaakten. Hoe staat het dan nu met die overlast, wil hij weten.

De heer **Huijbregts** zegt dat ook zijn eigenlijke grote bakkerij is weggesaneerd naar de Waarderpolder. Van de winkels is de overlast volgens hem minimaal. Men kan op zondag een vers aanbod leveren zonder dat daar grote vrachtwagens aan te pas komen. Het af te bakken brood wordt aangevoerd met geluidsarme auto's die zijn toegelaten in de binnenstad.

De heer **Konijn**, voorzitter van de Stichting Tegen Verruiming Zondagopenstelling, zegt als landelijke stichting op te komen voor de kleine winkeliers en hun werknemers. Die komen tussen wal en schip te vallen als er een nog grotere verruiming komt van koopzondagen. Op de website www.tegenverruiming.nl hebben al meer dan 35.000 winkeliers, personeelsleden en consumenten hun handtekening tegen de verruiming geplaatst. Hij pleit voor een onderzoek onder alle winkeliers in heel Haarlem alvorens een besluit te nemen. Hij verklaart zich bereid mee te werken aan de opstelling van een goed onderzoek. Hij benadrukt dat de gemeente tot een dergelijk onderzoek verplicht is volgens de aangescherpte Winkeltijdenwet. Hij zegt ervan overtuigd te zijn dat de meeste winkeliers tegen zijn vanwege de oneerlijke concurrentie en de dwang om dan zelf ook open te gaan om geen omzet te laten weglekken naar het grootwinkelbedrijf. Als alle winkeliers in Haarlem op zondag open zouden gaan, zou de omzetvergroting trouwens weer geheel wegvallen en komen alle winkels slechts met hogere kosten te zitten. Uiteindelijk zal de verruiming ten koste gaan van de kleine winkeliers. Het winkelaanbod zal versralen. Recent onderzoek van het CNV heeft aangetoond dat de verruiming ook slecht uitpakt voor het winkelpersoneel. Meer koopzondagen voor uitsluitend de binnenstad zijn in zijn ogen ook geen optie vanwege de oneerlijke concurrentie met winkels in omliggende buurten. Hij vraagt met klem niet te luisteren naar de kleine minderheid van voorstanders, maar een democratisch besluit te laten afhangen van wat een meerderheid van de winkeliers en hun personeel wil. Voor belangstellenden heeft hij diverse rapporten beschikbaar.

Mevrouw **Otten (Trots)** vraagt hoe men denkt over verschuiving van de winkeltijden en bijvoorbeeld op maandag of dinsdag de winkel een deel van de dag te sluiten.

De heer **Konijn** zegt dat dit logisch lijkt. Maar hij wijst erop dat de zondag de algemeen aanvaarde gezamenlijke rustdag is voor iedereen. Ziekenhuizen werken door, maar het personeel wordt voor de zondag speciaal ingeroosterd en er vinden alleen spoedoperaties plaats. Hij zegt

het triest te vinden als manlief dan in de winkel moet staan terwijl zijn vrouw alleen thuiszit, of omgekeerd.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** vraagt of de heer Konijn pleit voor het helemaal afschaffen van de koopzondag om alle nu bestaande valse concurrentie uit te bannen. Ten tweede is hij benieuwd hoe de heer Konijn denkt over de verwachte verdunning van de overlast als winkels in de hele stad op zondag open mogen.

De heer **Konijn** zegt dat de gemeente volgens de wet onderzoek moet doen naar mogelijke overlast. De stichting is tegen elke oneerlijke concurrentie en stelt zich op het standpunt dat alle winkels alleen op dezelfde momenten open mogen zijn. Bij zijn stichting zijn veel supermarkten komen klagen over het feit dat zij niet open mochten gaan en hun concurrenten wel bij een avondopenstelling van één winkel per een bepaald aantal inwoners. Welke supermarkt dat dan mocht zijn werd per loting bepaald. Hij is tegenstander van een dergelijke aanpak. De kleine winkelier heeft recht op een sociaal leven en kan dus niet altijd in zijn winkel staan. Hij stelt voor het te blijven beperken tot de huidige twaalf koopzondagen.

De heer **Jalvingh**, van Bricorama (Karwei en Gamma), zegt dat men dan ook geen extra koopzondagen moet invoeren in Velsbroek en Beverwijk, waar zijn klanten dan heen zullen gaan. Zijn ervaring met zijn personeel is dat men liever op zondag dan op zaterdag werkt vanwege de sportactiviteiten op zaterdag. Dat wijst dus een andere kant uit dan dat onderzoek van het CNV. De ervaring van zijn concern is dat de omzet en de werkgelegenheid stijgen.

De heer **Konijn** zegt dat de kwestie rond winkeltijden daarom ook landelijk geregeld moeten worden, omdat juist op zondag mensen mobiel zijn en vlugger naar een winkel in een naburige gemeente zullen gaan. Hij weet ook dat er mensen zijn die juist wel op zondag willen werken, maar bij de meerderheid is dat niet het geval.

De heer **Snoek (CDA)** zegt dat O&S in Haarlem een onderzoek heeft uitgevoerd waaruit blijkt dat ruim 60% van de winkeliers tegen verruiming is. Hij vraagt hoe dat percentage zich verhoudt tot de uitkomsten in andere steden en of dit onderzoek voldoet aan wat de heer Konijn onder onafhankelijk verstaat.

De heer **Konijn** zegt dat landelijk tussen de 80 en 90% van de winkeliers tegen verruiming van koopzondagen is. Hij ziet geen reden waarom dit in Haarlem anders zou zijn. Zijn ervaring wijst uit dat onderzoek vanuit gemeente vaak gekleurd is.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** vraagt wanneer een onderzoek in zijn ogen echt onafhankelijk is.

De heer **Konijn** zegt dat dit het geval is bij inschakeling van een gerenommeerd extern bureau dat bekendstaat als integer.

Iemand vraagt of een exclusieve speciaalzaak als drogisterij Van de Pigge omzet zou kwijtraken als die op zondag gesloten zou blijven terwijl andere winkels wel open zijn.

De heer **Konijn** zegt niet bekend te zijn met de drogisterijbranche, maar zich te kunnen voorstellen dat klanten op een koopzondag wel doorsnee producten kopen bij een andere winkel als hun speciaalzaak dan gesloten is. Hij heeft dat in de bakkersbranche bijvoorbeeld wel zien gebeuren.

Mevrouw **Otten (Trots)** zegt dat winkelen steeds meer een vrijetijdsbesteding wordt met gezin of partner en dat men dan vooral op zoek gaat naar de kleine winkels.

De heer **Konijn** zegt dat de consument dingen aan te leren zijn. De consument vindt het inderdaad wel gemakkelijk zo met die koopzondagen. Maar die behoefte bestond voorheen niet, die is aangeleerd. Hij vraagt of dat het waard is meer dan 760.000 mensen uit te sluiten van dat samen winkelen.

Mevrouw **Otten (Trots)** stelt vast dat die behoefte dan al lang geleden is aangekweekt en dat die verandering nu als een voldongen feit moet worden gezien.

De heer **Jalvingh** van Gamma en Karwei zegt dat er twee pijlers in het geding zijn. Ten eerste is daar het economisch tij en de noodzaak de omzetzaling om te buigen. De vestigingen in Haarlem merken het meteen als de bouwmarkten in de omgeving wel op zondag open zijn. Voor de goede orde vermeldt hij dat het hier om een franchiseketen gaat, waarbij elk filiaal als het ware zelfstandig is. De omzetzaling in Haarlem is groter dan die van andere vestigingen van Bricorama in het land. Ten tweede merkt hij dat de klanten het prettig vinden op zondag rustig hun keuze voor klussen te kunnen bepalen en de zaterdag te reserveren voor zaken als sport. De zondag is bij hem een drukke dag als hij open is. Daarvoor is geen extra logistieke stroom nodig op zondag. Het verhoogt vanwege de drukte wel de veiligheid in de Waarderpolder. Het levert bovendien een stijging op van de werkgelegenheid voor 110 mensen.

De heer **Van Driel (CDA)** vraagt met een verwijzing naar de toerismebepaling hoeveel van die zondagklanten toeristen zijn die bij hem bouwmaterialen komen halen.

De heer **Jalvingh** nodigt hem uit eens te komen kijken hoe gevarieerd het assortiment in zijn zaken is.

De heer **Fritz (PvdA)** vraagt naar een kwantificering van de extra werkgelegenheid.

De heer **Jalvingh** denkt dat het al vlug gaat om 150 tot 200 extra werkuren per zondag. Het gaat veelal om parttimers.

De heer **Schrama (Haarlem Plus)** merkt op dat de verruiming van het assortiment in de bouwmarkten de nekslag zal betekenen voor nog meer kleine winkeliers.

De heer **Jalvingh** zegt dat kleine speciaalzaken het moeilijk hebben ongeacht de koopzondag. Ook grote zaken zitten vast aan hoge kosten en hebben te lijden onder het economisch zwaar tij.

De heer **Dekker** zegt dat de omzetzijging in de ene winkel ergens vandaan moet komen en ten koste gaat van de omzet in een andere.

De heer **Stöver** van V&D zegt dat Haarlem al jaren aan de weg timmert en als winkelstad elke keer in de top vijf zit. De bezoekersaantallen trekken weer aan. Toch staan veel winkelpanden leeg: een toestand die voorheen ondenkbaar was. Daarom mag men geen enkele kans laten liggen, alle winkeliers, groot of klein, profiteren van de koopzondagen. Men bezoekt een attractie en knoopt daar het winkelen aan vast. De klant is de winnaar die zelf kan bepalen waar en wanneer hij iets koopt. Er moet een antwoord komen op het wegvloeien van klanten naar de internetwinkels, naar Amsterdam en naar Hoofddorp. Haarlem heeft een grote potentie om klanten uit de omliggende gemeenten te trekken. Geen voltijdwerker hoeft door de verruiming

meer te werken, één keer per maand mag men op zondag werken. Hij denkt dat het in zijn zaak om netto tussen de vijftien en twintig arbeidsplaatsen gaat.

De heer **Jonkers (SP)** vraagt of hij niet bang is dat de kleine winkeliers gaan verdwijnen als gevolg van de koopzondagen.

De heer **Stöver** zegt dat de klant zelf bepaalt of en wanneer hij bij de speciaalzaken over de vloer komt.

Een vertegenwoordiger van de winkeliers uit Schalkwijk onderschrijft de opstelling van de heer Stöver.

De heer Stöver leest vervolgens een verklaring voor van de heer **Hessels** van City Haarlem. Die stelt dat een kleine meerderheid van 55% van de winkeliers voor een openstelling op alle zondagen is. Maar de vraagstelling was volgens hem verkeerd. Het had moeten gaan om de vraag of men elke zondag open zou willen zijn. Hijzelf heeft het bij voorkeur over een verruiming van de mogelijkheden. Elke winkelier mag nu al in principe zelf beslissen op welke weekdagen buiten de zondag hij open wil zijn tussen 7.00 en 22.00 uur. De wekelijkse koopavond bestaat officieel niet meer, maar de meeste winkeliers houden aan die traditie vast. Zo kan in de toekomst elke winkelier ook zelf bepalen op welke zondagen hij zijn winkel wil openen. Niemand vindt het vreemd dat horeca, musea, bioscopen en theaters op zondag open zijn. In dat licht gezien kunnen de winkeliers zich daarbij aansluiten als een nieuwe vorm van vrijetijdsbesteding. Dat is volgens de heer Hessels goed voor de levendigheid, werkgelegenheid en economie in de stad.

De heer **Kroskinski**, bestuurslid en eigenaar van Intersport in de Cronjéstraat, vindt het oneerlijk dat het centrum vaker op zondag open mag dan zijn winkelbuurt. Zijn winkelcentrum acht hij uitermate geschikt voor openstelling op alle zondagen. Het is er autoluw, er is een parkeergarage en de 24-uurseconomie met winkelen als grootste vrijetijdsbesteding zit eraan te komen. De supermarkten hebben het voorbeeld gegeven dat zondagopenstelling loont. De internetwinkels zijn rond de klok bereikbaar: daar zal de fysieke winkel een antwoord op moeten geven. Daarom zullen alle winkels 52 zondagen open moeten, anders dreigt leegloop. De attracties Dolhuis en Kweektuinen liggen vlak bij de Cronjéstraat. Afgelopen zondag was de winkel van spreker geopend en draaide hij dezelfde omzet als op de drie dagen daarna bij elkaar.

De heer **Verhagen** van de Winkeliersvereniging Cronjé zegt dat de tijd voorbij is dat de winkelier kon bepalen wanneer hij open was. In de jaren negentig was hij zelf gekant tegen de koopzondag. Maar toen was er nog geen internet. Anno 2011 moet de winkelier begrijpen dat hij blij mag zijn als klanten zijn winkel bezoeken. In Amsterdam is het elke zondag loeidruk. Niet meedoen, betekent in deze omstandigheden achterlopen. Hij pleit ervoor Noord ook open te stellen zodat de winkeliersvereniging de consumenten kan vasthouden. Anders voorziet hij verloedering. De sociale cohesie zal alle consumenten ten goede komen.

Mevrouw **Otten (Trots)** informeert naar het percentage dat voor de openstelling is.

De heer **Verhagen** denkt dat het ongeveer fiftyfifty zal zijn maar met een sterke neiging naar meer voorstanders.

De heer **Snoek (CDA)** vraagt of de winkeliers daar ook vóór de verruiming zijn als die in het centrum niet wordt doorgevoerd. Verder is hij benieuwd of er cijfers bekend zijn van bezoekers

aan de twee genoemde attracties die daar een bezoek aan de winkels in de Cronjé aan vastknopen.

De heer **Verhagen** zegt niet te beschikken over die cijfers, maar dat het gaat om publiektrekkers. De verhouding met het centrum ligt nu al scheef, omdat men in de Cronjé maar negen zondagen open mag zijn. Terwijl het zo dicht bij het centrum ligt en daar in de toekomst met de rode loper nog meer mee verbonden raakt.

De heer **Schrama** (Haarlem Plus) zegt dat nu op de maandelijkse koopzondag daar al 34% van de winkels dicht blijft.

De heer **Kroskinski** zegt dat men moet leren zien dat er kansen liggen om de omzet te verhogen.

De heer **Vos** is een zelfstandig franchisehouder van twee AH-vestigingen. Hij vindt dat Haarlem achterloopt in de metropool als hij kijkt naar alle naburige gemeenten met koopzondagen. Die koopzondag is volgens hem erg belangrijk voor de metropool. Het is goed voor het toerisme, voor de economie, musea en meer. De winkeliers moeten meer vrijheid krijgen om zelf hun openingstijden te bepalen. De kleinere winkels kunnen profiteren van de extra klanten die de grotere winkels trekken. De zaterdag is een dag voor sport en rust geworden, iedere burger bepaalt zelf wanneer het zijn rustdag is. Nu mogen er maar negen supermarkten open zijn. Dat leidt tot een concentratie van verkeer, parkeren en vuilnistoerisme met uitpuilende bakken. De uitbreiding zal naar zijn mening leiden tot minder verkeer en overlast. De openstelling alleen baseren op toeristische argumenten acht hij onrechtvaardig voor de buiten het centrum liggende stadsdelen en in strijd met de wet, met een verwijzing naar een recent voorbeeld in Amsterdam.

Mevrouw **Lürsen** zegt dat zij als bewoonster van de binnenstad – en met haar vele bewoners - al die koopzondagen helemaal niet zo op prijs stelt. Een rustige zondag af en toe is welkom. Zij is bovendien bang dat het gratis parkeren voor haar bezoek verloren gaat als elke zondag een koopzondag wordt. Zij vraagt of er is nagedacht over het behoud van vrij parkeren voor bezoekers van binnenstadbewoners.

Mevrouw **Van Dam** van de vereniging Spoorwegkwartier zegt hier niet alle argumenten uit haar zienswijze te gaan herhalen. Zij heeft al vaker haar bezwaren tegen de koopzondagen kenbaar gemaakt. Bij gebrek aan een beleid om supermarkten met al hun overlast naar de rand van de stad te verplaatsen, heeft de gemeente volgens haar de plicht de belangen van omwonenden bij de huidige supermarkten extra zwaar te laten wegen. Bij het gevoerde beleid trekken de bewoners echter steeds aan het kortste eind. Twee jaar geleden heeft het gemeentebestuur vastgesteld dat de situatie in de Spoorwegstraat een zondagopening daar ongewenst maakt. De situatie is volgens haar onveranderd, dus pleit zij voor handhaving van dat standpunt om overlast te voorkomen. Zij is dus tegen vrije koopzondagen en voor een beleid om supermarkten te verplaatsen naar plekken die geen overlast opleveren voor omwonenden.

De heer **Houwert** zegt als binnenstadbewoner dat Haarlem zonder koopzondag een doodse bedoening wordt die hem noopt naar de reuring van Amsterdam uit te wijken.

De heer **Mollee**, bestuurslid van de wijkraad Vijfhoek/Raaks/Doelen, spreekt namens 1.700 huishoudens die graag gebruikmaken van de winkels in het centrum. Maar de hordes winkelend publiek op koopzondagen en -avonden leggen een grote parkeerdruk van 140% op de Vijfhoek, waar men gaat zoeken naar een gratis parkeerplek. Hij heeft veel valide argumenten van de ondernemers gehoord en is op zich niet tegen de verruiming, maar vanwege leefbaarheid wil hij

wel verhinderd zien worden dat het winkelend publiek daar gratis mag komen parkeren. Laat het winkelend publiek parkeren in de garages en de bewoners op straat. Het is voor de bewoners nu haast onmogelijk op zondag nog bezoek te ontvangen.

De heer **Van der Sman** zegt namens de medebewoners rond de Dekamarkt in de Mr. Cornelisstraat een laatste noodkreet te uiten tegen het vrijgeven van koopzondagen. Deze supermarkt zit op een verkeerde plek en heeft daar ettelijke keren het winkeloppervlak uitgebreid zonder de wettelijk verplichte parkeerruimte te vergroten. Op grond van de afwezigheid van voldoende parkeerplekken is vorig jaar zondagopenstelling verboden. Nu lijkt het er echter op dat het binnenkort gedaan is met de zondagsrust. De buurt vreest alle overlast die er dreigt aan te komen. Het draagvlak voor de koopzondagen is volgens hem minimaal. De helft van de burgers vindt het niets, de winkeliers zijn met 61% tegen en de regering is er ook op tegen. Maar de gemeente Haarlem laat de zorg voor de omzet van de supermarkten zwaarder wegen. Heel Haarlem wordt uitgeroepen tot toeristische attractie en via die sluiptweg krijgt de koopzondag vrij baan.

Dat acht hij misbruik van de Winkeltijdenwet.

Een bewoonster vraagt zich af of de gemeente ook rekening houdt met de toerist die juist rust zoekt.

De heer **Snoek (CDA)** zegt dat internationaal onderzoek uitwijst dat er in steden zonder koopzondag meer draagvlak is voor musea, cultuur en dergelijke.

De heer **Stöver** zegt het te betreuren dat het grootwinkelbedrijf sterk tegen kleine winkels wordt afgezet. De kracht komt volgens hem van de optelsom van alle winkels.

De heer **Konijn** zegt dat zijn stichting over veel rapporten beschikt die veel van de ook hier weer gehoorde argumenten van voorstanders weerspreken. Volgens hem worden er veel zaken beweerd die niet kloppen. Hij nodigt iedereen uit die rapporten bij hem op te vragen.

De heer **Visser, gespreksleider**, dankt alle aanwezigen voor hun geduld. Het afgelopen uur is volgens hem het onderwerp over de volle breedte belicht en zijn de belangentegenstellingen duidelijk naar voren gekomen. Op 17 november gaat de commissie Ontwikkeling dit onderwerp behandelen. De raad behandelt het op 1 december. Dan is iedereen weer van harte welkom, alleen is er dan geen mogelijkheid meer om in te spreken. Dat is nu bij deze formele zienswijzenavond gebeurd in aanwezigheid van bijna alle commissieleden. Zij zullen alle gehoorde opmerkingen meenemen in hun afwegingen.

Hij sluit de vergadering om 21.00 uur.